

ҚОНУНИ КОНСТИТУТСИОНИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ДАР БОРАИ ШАҲРВАНДИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Қонуни конститутсионии мазкур муносибатҳо оид ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро ба танзим дароварда, асосҳо, принципҳо, шартҳо ва тартиби соҳиб шудан ва қатъ намудани шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро муайян менамояд.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Мафҳумҳои асосие, ки дар Қонуни конститутсионии мазкур истифода мешаванд:

- шаҳрваиди Ҷумҳурии Тоҷикистон - шахсе, ки дар рӯзи қабули Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон буд ё мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ва шартномаҳои байналмилалӣ Тоҷикистон шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб шуда бошад;
- шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон - робитаи устувори сиёсӣ хукукии шахс бо Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, маҷмӯи ҳуқуқ ва ўҳдадориҳои мутақобилаи тарафҳоро дар бар мегирад;
- шаҳрванди хориҷӣ - шахсе, ки шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро надошта, шаҳрванди давлати хориҷӣ мебошад;
- шахси бешаҳрваид - шахсе, ки тибқи қонунгузори ягон давлат шаҳрванди он ҳисобида намешавад;
- душаҳрвандӣ - дорои шаҳрвандии давлати хориҷӣ будани шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дорои шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон будани шаҳрванди хориҷӣ мутобиқи шартномаҳои байналмилалӣ Тоҷикистон;
- кӯдак - шахсе, ки ба синни ҳаждаҳ нарасидааст;
- истиқомат кардан - сукувати шахс бо асосҳои қонунӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ё берун аз он;
- истиқомати доимӣ - истиқомати бефосилаи шаҳрванди хориҷӣ ё шахси бешаҳрванд аз рӯи гувоҳномаи иқомат дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- гувоҳномаи иқомат - ҳуҷҷати тасдиқунандаи шахсияти шаҳрванди хориҷӣ ва шахси бешаҳрванд дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва собиткунандаи гирифтани иҷозат барои истиқомати доимӣ дар Тоҷикистон.

Моддаи 2. Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни конститутсионии мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳукукии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳукукии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад.

Моддаи 3. Татбиқи шартномаҳои байналмилалӣ оид ба шаҳрвандӣ

Ҳангоми ҳалли масъалаҳои шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни конститутсионии мазкур ва шартномаҳои байналмилалӣ Тоҷикистон татбиқ мегарданд.

Моддаи 4. Принципҳои шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба принципҳои зерин асос меёбад:

- ҳуқуқи ҳар шахс ба шаҳрвандӣ;
- баробарҳуқукии шаҳрвандон новобаста ба асосҳои соҳиб шудан ба шаҳрвандӣ;
- мусоидат ба пешгирии бешаҳрвандӣ;
- нигоҳ доштани шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон, новобаста аз ҷои истиқомат, бастан ва бекор кардани ақди никоҳ.

Моддаи 5. Манъи ба давлати хориҷӣ супоридани шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистонро ба давлати хориҷӣ супоридан манъ аст.
2. Супоридани шахсе, ки ҷиноят содир кардааст, ба давлати хориҷӣ дар асоси шартномаҳои байналмилалӣ Тоҷикистон ҳал карда мешавад.

Моддаи 6. Мусоидат ба пешгирии бешаҳрвандӣ

Ҷумҳурии Тоҷикистон ба шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон соҳиб шудани шахси бешахрвандро дастгирӣ намуда, барои ба шахрвандии давлати дигар соҳиб шудани ӯ монеъ намешавад.

Моддаи 7. Нигоҳ доштани шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми бастан ва (ё) бекор кардани ақди никоҳ

1. Бастан ақди никоҳ ва (ё) бекор кардани он байни шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва шахсе, ки шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон намебошад, боиси тағйир додани шахрвандии онҳо намегардад.

2. Дигар кардани шахрвандии яке аз ҳамсарон боиси тағйир додани шахрвандии ҳамсари дигар намегардад.

3. Бекор кардани ақди никоҳ боиси тағйир додани шахрвандии кӯдакони аз ҳамин никоҳ таваллудшуда ё фарзандхондшудаи ҳамсарон намегардад.

Моддаи 8. Соҳиб шудан ба душахрвандӣ

1. Шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки шахрвандии дигар давлатро низ дорад, аз ҷониби Ҷумҳурии Тоҷикистон танҳо чун шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон доништа мешавад, ба истиснои ҳолатҳое, ки дар шартномаҳои байналмилалӣ Тоҷикистон нишон дода шудаанд.

2. Соҳиб шудан ба душахрвандӣ мутобиқи шартномаҳои байналмилалӣ Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

Моддаи 9. Шахрванди фахрии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Ба шахсе, ки шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон набуда, барои Ҷумҳурии Тоҷикистон ё ҷомеаи ҷаҳонӣ хизматҳои шоён кардааст, мумкин аст бо розигии ӯ шахрвандии фахрии Ҷумҳурии Тоҷикистон дода шавад.

2. Тартиби додани шахрвандии фахрии Ҷумҳурии Тоҷикистонро низомномаи шахрванди фахрии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аз ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад, муайян менамояд.

Моддаи 10. Ҳуччатҳои тасдиқкунандаи шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Ҳуччати тасдиқкунандаи шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуччати расмие мебошад, ки дар он шахрвандии шахс нишон дода мешавад.

2. Номгӯи ҳуччатҳои тасдиқкунандаи шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Моддаи 11. Ҳимоя ва пуштибонии шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор дорад

1. Шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор дорад, аз ҳимоя ва пуштибонии Ҷумҳурии Тоҷикистон бархурдор мебошад.

2. Мақомоти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, намояндагӣҳои дипломатӣ, муассисаҳои консулӣ ва намояндагӣҳои дигари расмӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон ўҳдадоранд, ки ба шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои пурра истифода бурдан аз тамоми ҳуқуқҳои муқарраркардаи қонунгузорӣ дар давлати истиқомат ё давлате, ки дар он қарор дорад, мусоидат намуда, ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии ўро ҳимоя намоянд.

БОБИ 2. СОҲИБ ШУДАН БА ШАХРВАНДИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Моддаи 12. Асосҳои соҳиб шудан ба шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо асосҳои зерин ба даст оварда мешавад:

- аз рӯзи таваллуд;

- дар натиҷаи қабул намудан ба шахрвандӣ;

- дар натиҷаи барқарор намудан ба шахрвандӣ;

- бо роҳи интихоби шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар сурати тағйир ёфтани Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 13. Соҳиб шудан ба шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи таваллуд

1. Кӯдаке, ки падару модари ӯ ё падар ё модари ягонаи ӯ ҳангоми таваллуд шуданаш шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд, новобаста аз ҷои таваллуд, шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон доништа мешавад.

2. Ҳангоми гуногун будани шахрвандии падару модар, ки яке аз онҳо дар вақти таваллуди кӯдак, шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад, кӯдак шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро доро мешавад, агар ӯ:

- дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон таваллуд шуда бошад;
- берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон таваллуд шуда, падару модари ӯ ё яке аз онҳо дар ин вақт дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомати доимӣ дошта бошанд.

3. Дар сурати гуногун будани шахрвандии падару модар, ки яке аз онҳо дар лаҳзаи таваллуди кӯдак шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, дигаре шахрванди хориҷӣ бошад, дар ин вақт онҳо берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомати доимӣ дошта бошанд, шахрвандии кӯдаки берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон таваллудёфта аз рӯи розигии хаттии падару модар муайян карда мешавад. Дар сурати ба мувофиқа наомадани падару модар дар давоми то се моҳ аз лаҳзаи таваллуди кӯдак, агар тибқи қонунгузори давлати ҷои таваллуд ба ӯ шахрвандии ҳамон давлат дода нашуда бошад, кӯдак шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисобида мешавад.

4. Кӯдаке, ки яке аз падар ё модари ӯ дар лаҳзаи таваллуд шуданаш шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигаре шахси бешаҳрванд ё шахси номаълум бошад, новобаста аз ҷои таваллуди кӯдак, шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисобида мешавад.

5. Дар ҳолати муқаррар намудани падарии кӯдаке, ки модараш шахси бешаҳрванд буда, падараш шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад, кӯдак, новобаста аз ҷои таваллуд, шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон доништа мешавад.

6. Дар мавриди муқаррар намудани ҳолати таваллуди кӯдак аз зане, ки шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, падараш шахси бешаҳрванд мебошад, кӯдак, новобаста аз ҷои таваллуд, шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон доништа мешавад.

7. Кӯдаке, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон аз шахсони бешаҳрванде, ки ҳар ду ё яке аз онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомати доимӣ доранд, таваллуд шудааст, шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон доништа мешавад.

8. Кӯдаке, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон таваллуд шуда, падару модари ӯ номаълуманд, шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро доро мегардад.

9. Кӯдаки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон таваллудшуда, ки падару модари ӯ шахрвандони хориҷӣ мебошанд ё яке аз онҳо шахрванди хориҷӣ, дигараш шахси бешаҳрванд ва ё номаълум бошад, шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисобида мешавад, агар мутобиқи қонунгузори он давлатҳо ба ӯ шахрвандӣ дода нашуда бошад.

Моддаи 14. Қабул намудан ба шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Шаҳрванди хориҷӣ ва шахси бешаҳрвандро дар асоси дархости онҳо мутобиқи Қонуни конституционии мазкур ба шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул намудан мумкин аст.

2. Шаҳрванди хориҷӣ ва шахси бешаҳрванд, ки ба синни ҳаҷдаҳ расидаанд, новобаста аз миллат, наҷод, ҷинс, забон, эътиқоди динӣ, мавқеи сиёсӣ, таҳсил, вазъи иҷтимоӣ ва (ё) моддӣ, ҳуқуқ доранд дар бораи қабул намудан ба шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон дархост пешниҳод намоянд.

Моддаи 15. Шартҳои умумии қабул намудан ба шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Шартҳои умумии қабул намудан ба шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз инҳо иборатанд:

- истиқомати доимии бефосилаи шахрванди хориҷӣ ва шахси бешаҳрванд дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мӯҳлати панҷ сол аз рӯзи гирифтани гувоҳномаи иқомат то муроҷиат намудан ба дархост оид ба қабул намудан ба шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон, агар берун баромадани якдафъаинаи ӯ аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давоми сол на зиёда аз се моҳро ташкил намояд, ба истиснои таҳсил, муолиҷа ва сафари хизматӣ;

- дониستاني забони давлатӣ дар сатҳи муошират;

- таҳти таъқиби ҷиноятӣ қарор надоштан.

Моддаи 16. Қабул намудан ба шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби соддакардашуда

1. Бо дархост оид ба қабул намудан ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби соддакардашуда бе риоя намудани шартҳои дар сарҳатҳои якум ва дуҷуми моддаи 15 Қонуни конституцсионии мазкур пешбинигардида ва бе пешниҳоди гувоҳномаи иқомат шаҳрванди хориҷӣ ва шахси бешаҳрванди зерин метавонанд муроҷиат намоянд:

- шахсе, ки дастовардҳои олӣ дар соҳаи илму техника, тандурустӣ ва варзиш, хизмати шоиста дар рушди иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва амалигардонии арзишҳои умумибашарӣ дошта бошад;

- ветеранҳои Ҷанги Бузурги Ватанӣ, ки шаҳрвандии собиқ Иттиҳоди Ҷумҳуриҳои Шӯравии Сотсиалистиро доштанд ва дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқоматдоранд;

- кӯдак ё шахси ғайри қобили амал, ки тахти васоят ё парастории шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор дорад;

- кӯдак ё шахси ғайри қобили амал, ки тахти парастории пурраи давлат дар муассисаи тарбиявӣ ё табобатӣ, муассисаи ҳифзи иҷтимоии аҳоли ё муассисаи дигари ба ин монанди Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор дорад;

- шахсе, ки дар Ҷумҳурии Шӯравии Сотсиалистии Тоҷикистон таваллуд шуда, шаҳрвандии собиқ Иттиҳоди Ҷумҳуриҳои Шӯравии Сотсиалистиро дошта, дар давлатҳое, ки ба ҳайати Иттиҳоди Ҷумҳуриҳои Шӯравии Сотсиалистӣ шомил буданд, истиқомат мекард ё мекунад, вале шаҳрвандии ин давлатҳоро нагирифта, дар натиҷа шахси бешаҳрванд гаштааст.

2. Бо дархост оид ба қабул намудан ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо кам намудани нисфи мӯҳлати истиқомати доимӣ, ки дар сарҳати якуми моддаи 15 Қонуни конституцсионии мазкур пешбинӣ гардидааст, шахсони зерин метавонанд муроҷиат намоянд:

- шахси бешаҳрванд, ба истиснои шахсони дар сарҳати панҷуми қисми 1 моддаи мазкур зикршуда;

- шаҳрванди хориҷие, ки ҳангоми таваллуд падар ё модари ӯ шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, шаҳрвандии давлати хориҷиро аз рӯи таваллуд соҳиб шуда бошад, дар давоми панҷ соли баъди расидан ба синни ҳаҷдаҳ;

- шаҳрванди хориҷие, ки падар ё модари ӯ шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад;

- шахсе, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Шӯравии Сотсиалистии Тоҷикистон таваллуд шуда, шаҳрвандии собиқ Иттиҳоди Ҷумҳуриҳои Шӯравии Сотсиалистиро дошт.

3. Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад бе риоя намудани шартҳои дар моддаи 15 ва сарҳати ҳафтуми моддаи 18 Қонуни конституцсионии мазкур пешбинигардида масъалаи қабул намудани шаҳрванди хориҷӣ ва шахси бешаҳрвандро ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон баррасӣ намояд. (аз 01.10.2025 №2184)

Моддаи 17. Барқарор намудан ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Шахсоне, ки бо сабаби тағйир ёфтани шаҳрвандии падару модар аз шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон баромадаанд, метавонанд тибқи дархосташон дар муддати панҷ соли баъди расидан ба синни ҳаҷдаҳ ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон барқарор карда шаванд.

2. Шахсоне, ки бо сабаби фарзандхондӣ аз шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон баромадаанд, метавонанд тибқи дархосташон ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон барқарор карда шаванд.

3. Шаҳрвандони собиқи Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонанд тибқи дархосташон ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон барқарор карда шаванд.

Моддаи 18. Асосҳои рад кардани қабул намудан ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва барқарор намудан ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Дархости қабул намудан ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва барқарор намудан ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон рад карда мешавад, агар дархостдиҳанда:

- маълумоти бардурӯғ ва ҳуччатҳои қалбакӣ пешниҳод карда бошад;

- бо кирдори худ ба амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳдид намояд;

- узви ҳизб ва ташкилотҳои дигаре бошад, ки фаъолияти онҳо расман дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ карда шудааст;
- барои содир кардани ҷиноятҳои вазнин ва махсусан вазнин маҳкум шуда бошад;
- таҳти таъқиби ҷиноятӣ қарор дошта бошад;
- ҷазоро дар шакли маҳрум сохтан аз озодӣ адо карда истода бошад;
- шаҳрванди давлати хориҷӣ бошад, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон бо он шартномаи байнидавлатӣ дар бораи душаҳрвандӣ надошта бошад.

Моддаи 19. Интиҳоби шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар сурати тағйир ёфтани Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ҳангоми тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон тағйир ёфтани Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон шахсоне, ки дар ҳудуди мансубияти давлатиаш тағйирёфта зиндагӣ мекунанд, ҳуқуқ доранд тибқи тартиб ва мӯҳлати пешбиниямудаи шартномаи байналмилалӣ Тоҷикистон шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро интиҳоб намоянд.

БОБИ 3. ҚАТЪ НАМУДАНИ ШАҲРВАНДИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Моддаи 20. Асосҳои қатъ намудани шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳолатҳои зерин қатъ мегардад:

- баромадан аз шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- аз даст додани шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- бекор кардани қарор оид ба қабул намудан ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- бо роҳи интиҳоб намудани шаҳрвандии давлати дигар дар сурати тағйир ёфтани Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 21. Баромадан аз шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад аз шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон барояд, ба истиснои ҳолатҳое, ки дар моддаи 22 Қонуни конституционӣ мазкур пешбинӣ гардидаанд.

2. Баромадан аз шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси дархости шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардад.

3. Агар дар шартномаҳои байналмилалӣ Тоҷикистон тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад, аз шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон баромадани кӯдаки то синни чордаҳе, ки яке аз падар ё модари ӯ шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, дигаре шаҳрванди хориҷӣ мебошад ё ин ки падар ё модари ягонаи ӯ шаҳрванди хориҷӣ мебошад, аз рӯи дархости падару модар ва ё падар ё модари ягонаи ӯ амалӣ мегардад.

Моддаи 22. Асосҳои рад намудан барои аз шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон баромадан

Асосҳои рад намудан барои аз шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон баромадан инҳоянд:

- гирифтани даъватнома ба хизмати ҳарбии ҳатмӣ (то ба анҷом расидани он);
- таҳти таъқиби ҷиноятӣ қарор доштан;
- дар назди давлат ўҳдадори тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайянгардидаи иҷронашуда доштан;
- мавҷуд будани ҳукми айбдоркунандаи эътибори қонунӣ пайдокардаи суд, ки бояд иҷро гардад;
- шаҳрвандии давлати хориҷӣ ва ё кафолати ба даст овардани онро надоштан;
- мавҷуд будани хатар барои амнияти давлатӣ ҳангоми баромадан аз шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 23. Аз даст додани шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар давлати хориҷӣ ба хизмати ҳарбӣ, мақомоти амният, мақомоти адлия, ҳифзи ҳуқуқ ва ё мақомоти дигари ҳокимияти давлатӣ дохил ё ба қор қабул шудааст, шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз даст медиҳад, агар дар шартномаҳои байналмилалӣ Тоҷикистон тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад.

2. Шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми ихтиёран қабул намудани шахрвандии давлати дигар, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон бо он шартнома дар бораи душахрвандӣ надорад, шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз даст медиҳад.

Моддаи 24. Бекор кардани қарор оид ба қабул намудан ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Қарор оид ба қабул намудан ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбат ба шахсе бекор карда мешавад, ки ӯ дар асоси маълумоти бардурӯғ ва ҳуҷҷатҳои қалбақӣ шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб шудааст. Далели пешниҳоди маълумоти бардурӯғ ва ҳуҷҷатҳои қалбақӣ бо тартиби судӣ муқаррар карда мешавад.

2. Бекор карда шудани қарор оид ба қабул намудан ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон шахси мазкурро аз ҷавобгарии муқаррарнамудаи қонунгузорӣ озод намекунад.

3. Қарори ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул намуданро дар давоми панҷ сол аз рӯзи қабул шудани он бекор кардан мумкин аст.

Моддаи 25. Интиҳоби шахрвандии давлати дигар (оптатсия) дар сурати тағйир ёфтани Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ҳангоми тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон тағйир ёфтани Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон шахсоне, ки дар ҳудуди воҳиди марзиву маъмурии мансубияти давлатиаш тағйирёфта зиндагӣ мекунанд, ҳуқуқ доранд тибқи тартиби пешбинидамудаи шартномаи байналмилалӣ Тоҷикистон шахрвандии давлати дигарро интиҳоб намоянд.

БОБИ 4. ШАҲРВАНДИИ КҶДАК ҲАНГОМИ ТАҒЙИР ЁФТАНИ ШАҲРВАНДИИ ПАДАРУ МОДАР, ВАСИЮ ПАРАСТОРОН, ШАҲРВАНДИИ ШАХСОНИ ҒАЙРИ ҚОБИЛИ АМАЛ

Моддаи 26. Тағйирёбии шахрвандии кӯдак ҳангоми тағйир ёфтани шахрвандии падару модар

1. Агар падару модар ё падар ё модари ягонаи кӯдак шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб шавад, кӯдак низ шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб мегардад.

2. Шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон будани кӯдак дар сурати қатъ гардидани шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон будани падару модар ё падар ё модари ягонаи кӯдак қатъ мегардад, агар дар натиҷа кӯдак шахси бешаҳрванд нагардад.

3. Барои соҳиб шудан ё қатъ намудани шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби кӯдаки синни аз чордаҳ то ҳаҷдаҳ розигии ӯ гирифта мешавад.

4. Шахрвандии кӯдак ҳангоми тағйир ёфтани шахрвандии падару модари ӯ, ки аз ҳуқуқи падару модарӣ маҳрум гаштаанд, тағйир намеёбад.

Моддаи 27. Шахрвандии кӯдак ҳангоми соҳиб шудан ё қатъ намудани шахрвандии падар ё модар

1. Агар падар ё модари кӯдак, ки шахрванди хориҷӣ буда, шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб шавад, кӯдаки онҳо, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомат мекунад, бо дархости падар ё модаре, ки шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб мешавад, шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб мегардад.

2. Агар падар ё модаре, ки шахрванди хориҷӣ буда, шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб шавад, кӯдаки онҳо, ки берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомат мекунад, метавонад бо дархости падару модар шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб гардад.

3. Агар яке аз падар ё модари кӯдак, ки шахрванди хориҷӣ буда, шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб шавад ва дигаре шахси бешаҳрванд бошад, кӯдаки онҳо метавонад бо дархости падар ё модаре, ки шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб гардидааст, шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб гардад.

4. Агар яке аз падар ё модаре, ки хоҳиши соҳиб шудан ба шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро дорад, шахси бешаҳрванд ва дигаре шахрванди хориҷӣ бошад, кӯдаки онҳо бо дархости падару модар метавонад шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб шавад.

5. Агар шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон будани яке аз падар ё модар қатъ гардад ва дигаре шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон боқӣ монад, кӯдаки онҳо шахрвандии Ҷумҳурии

Тоҷикистонро нигоҳ медорад. Бо дархости падар ё модаре, ки шахрвандиаш қатъ ёфтааст ва мувофиқи розигии хаттии падар ё модаре, ки шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад, шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон будани кӯдаки онҳо ба шарте қатъ меёбад, ки вай шахси бешахрванд нашавад.

Моддаи 28. Шахрвандии кӯдак ҳангоми фарзандхондӣ

1. Кӯдаке, ки аз ҷониби шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ё ҳамсароне, ки шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд ё ҳамсароне, ки яке аз онҳо шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, дигаре шахси бешахрванд аст, фарзандхонд мешавад, аз рӯзи фарзандхондӣ, новобаста аз ҷои истиқомат, бо дархости фарзандхондкунанда, ки шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад, шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб мешавад.

2. Дар мавриди фарзандхонд шудани кӯдак аз ҷониби ҳамсароне, ки яке шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигаре шахрванди хориҷӣ мебошад, дар асоси дархости онҳо кӯдак, новобаста аз ҷои истиқоматаш, шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб мешавад. Агар дар давоми як сол аз рӯзи фарзандхондӣ аз ҷониби фарзандхондкунандагон дархост оид ба шахрвандии кӯдаки фарзандхондшуда ворид нагардад, кӯдак шахрвандии Тоҷикистонро соҳиб мешавад, агар ӯ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомат намояд.

Моддаи 29. Шахрвандии кӯдак ва шахси ғайри қобили амал, ки таҳти васоят ва парасторӣ қарор доранд

1. Кӯдак ё шахси ғайри қобили амал, ки шахси бешахрванд буда, таҳти васоят ва парастории шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор дорад, тибқи сарҳати сеюми қисми 1 моддаи 16 Қонуни конституционии мазкур бо дархости васӣ ё парастор шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб мешавад.

2. Кӯдак ё шахси ғайри қобили амал, ки шахси бешахрванд буда, таҳти парастории пурраи давлат дар муассисаи тарбиявӣ ё табобатӣ, муассисаи ҳифзи иҷтимоии аҳоли ё муассисаи дигари ба ин монанди Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор дорад, тибқи сарҳати чоруми қисми 1 моддаи 16 Қонуни конституционии мазкур бо дархости роҳбари муассиса, ки дар он кӯдак ё шахси ғайри қобили амал қарор дорад, шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб мешавад.

3. Кӯдак ё шахси ғайри қобили амал, ки шахси бешахрванд буда, таҳти васоят ё парастории шахрванди хориҷии шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳибшаванда қарор дорад, ҳамзамон бо дархости васӣ (парастор) шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб мешавад.

4. Кӯдак ё шахси ғайри қобили амал, ки шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад ва таҳти васоят ё парастории шахрванди хориҷӣ қарор дорад, шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро нигоҳ медорад.

5. Баҳсҳо байни падару модар, инчунин падару модар бо васӣ ё парастор дар бораи шахрвандии кӯдак ва шахси ғайри қобили амал бо тартиби судӣ бо назардошти манфиатҳои кӯдак ва шахси ғайри қобили амал баррасӣ карда мешаванд.

БОБИ 5. МАҚОМОТИ ВАКОЛАТДОР ОИД БА МАСЪАЛАҲОИ ШАХРВАНДӢ ДАР ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Моддаи 30. Мақомоти ваколатдор оид ба масъалаҳои шахрвандӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ба мақомоти ваколатдор, ки масъалаҳои шахрвандиро баррасӣ менамоянд, дохил мешаванд:

- Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- комиссия оид ба масъалаҳои шахрвандии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- мақомоти корҳои дохилӣ;
- мақомоти корҳои хориҷӣ.

Моддаи 31. Салоҳияти Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба масъалаҳои шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- масъалаҳои соҳиб шудан ва қатъ намудани шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро баррасӣ менамояд;

- қарор оид ба қабул намудан ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро бекор мекунад;
- низомнома дар бораи тартиби баррасии масъалаҳои шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро тасдиқ менамояд;
- низомнома дар бораи шаҳрванди фахрии Ҷумҳурии Тоҷикистонро тасдиқ менамояд;
- барои баррасии пешакии масъалаҳои шаҳрвандӣ комиссия оид ба масъалаҳои шаҳрвандиро таъсис медиҳад ва низомномаи онро тасдиқ менамояд;
- тартиби фаъолият ва ҳамкориҳои мақомоти ваколатдорро, ки масъалаҳо оид ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро баррасӣ мекунанд, муайян менамояд;
- масъалаҳои қабул намудани шаҳрванди хориҷӣ ва шахси бешаҳрвандро ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон бе риоя намудани шартҳои дар моддаи 15 Қонуни конституцсионии мазкур пешбинигардида баррасӣ менамояд;
- тартиби баррасии масъалаҳо оид ба соҳиб шудан ва қатъ намудани шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро муайян мекунад;
- тибқи Конституцсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёрии ҳукукии Ҷумҳурии Тоҷикистон дигар салоҳиятро оид ба масъалаҳои шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд.

2. Оид ба масъалаҳои шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон фармон бароварда мешавад.

Моддаи 32. Ваколатҳои комиссия оид ба масъалаҳои шаҳрвандии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ваколатҳои комиссия оид ба масъалаҳои шаҳрвандии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи низомномаи комиссияи мазкур, ки аз ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда шудааст, муайян карда мешаванд.

Моддаи 33. Ваколатҳои мақомоти корҳои дохилӣ оид ба масъалаҳои шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Мақомоти корҳои дохилӣ ваколатҳои зеринро оид ба масъалаҳои шаҳрвандӣ амалӣ мегардонанд:

- мансубияти шахсони дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқоматкунандаро ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунанд;
- дархостҳои шахсони дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқоматкунандаро оид ба масъалаҳои шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул мекунанд;
- далел ва ҳуҷҷатҳои асосноккунии дархостҳои пешниҳодшударо месанҷанд ва дар ҳолатҳои зарурӣ аз мақомоти дахлдори давлатӣ маълумоти иловагӣ талаб мекунанд;
- ба Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дархостҳо оид ба масъалаҳои шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон, пешниҳод дар хусуси аз даст додани шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳулоса ва ҳуҷҷатҳои вобаста ба асосҳои мушаххаси соҳиб шудан ва қатъ намудани шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳодшуда, инчунин маводи дигарро ирсол менамоянд;
- қарорҳои қабулнамудаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистонро оид ба масъалаҳои шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбат ба шахсоне, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомат менамоянд, иҷро мекунанд;
- дар доираи ваколатҳои худ ҳуҷҷатҳои дахлдорро оид ба масъалаҳои шаҳрвандӣ ба расмият медароранд.

Моддаи 34. Ваколатҳои мақомоти корҳои хориҷӣ оид ба масъалаҳои шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Мақомоти корҳои хориҷӣ ваколатҳои зеринро оид ба масъалаҳои шаҳрвандӣ амалӣ мегардонанд:

- мансубияти шахсони берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқоматкунандаро ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунанд;
- дархостҳои шахсони берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқоматкунандаро оид ба масъалаҳои шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул мекунанд;
- далел ва ҳуҷҷатҳои асосноккунии дархостҳои пешниҳодшударо месанҷанд ва дар ҳолатҳои зарурӣ аз мақомоти дахлдори давлатӣ маълумоти иловагӣ талаб мекунанд;

- ба Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дархостҳо оид ба масъалаҳои шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон, пешниҳод дар хусуси аз даст додани шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон, хулоса ва ҳуҷҷатҳои вобаста ба асосҳои мушаххаси соҳиб шудан ва қатъ намудани шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳодшуда, инчунин маводи дигарро ирсол менамоянд;

- қарорҳои қабулнамудаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистонро оид ба масъалаҳои шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбат ба шахсоне, ки берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомат менамоянд, иҷро мекунанд;

- дар доираи ваколатҳои худ ҳуҷҷатҳои дахлдорро оид ба масъалаҳои шахрвандӣ ба расмӣ мефарошад;

- ба ҳисобгирии шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистонро, ки берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомат мекунанд ва бақайдгирии аз даст додани шахрвандии онҳоро амалӣ менамоянд.

БОБИ 6. ТАРТИБИ БАҲАМНОМАДОНИ ДАРХОСТҲО ВА ҲАЛЛИ МАСЪАЛАҲОИ ШАХРВАНДИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Моддаи 35. Тартиби пешниҳод кардани дархостҳо оид ба масъалаҳои шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Дархост оид ба масъалаҳои шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба номи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби шахсе, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомат мекунад, ба мақомоти қорҳои дохилии маҳалли зисти ӯ ва аз ҷониби шахсе, ки берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомат мекунад, ба мақомоти қорҳои хориҷӣ пешниҳод карда мешавад.

2. Дархост аз ҷониби дархостдиҳанда шахсан пешниҳод карда мешавад. Агар дархостдиҳанда имконияти шахсан пешниҳод кардани дархостро надошта бошад, метавонад дархост ва ҳуҷҷатҳои барои баррасӣ заруриро ба вазирати шахси аз ҷониби ӯ ваколатдоршуда пешниҳод намояд ва ё тавассути почта ҷаҳониро фиристад. Дар ҳама ҳолат аслияти имзои шахси дархостдиҳанда ва дурустии нусхаҳои ҳуҷҷатҳои зарурӣ, ки ба дархост замида мешаванд, аз ҷониби нотариус бояд тасдиқ карда шаванд.

3. Дархост дар бораи тағйир додани шахрвандии кӯдак ё шахси ғайри қобили амал аз ҷониби падару модар ё намоёндогони қонунии онҳо аз рӯи маҳалли зисти дархостдиҳанда ё маҳалли зисти кӯдак ё шахси ғайри қобили амал пешниҳод карда мешавад.

4. Шакли дархост ва номгӯи маълумоти ба дархост замидашаванда, инчунин номгӯи ҳуҷҷатҳои зарурӣ вобаста ба асосҳои мушаххаси соҳиб шудан ё қатъ намудани шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар низомнома дар бораи тартиби баррасии масъалаҳои шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешаванд. Моддаи 36. Ситонидани бози давлатӣ ва хирочи консулӣ

Барои баррасӣ ва додани ҳуҷҷатҳои соҳиб шудан ба шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қатъ намудани шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо андоза ва тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон бози давлатӣ ва хирочи консулӣ ситонида мешаванд.

Моддаи 37. Мӯҳлати баррасии дархостҳо оид ба масъалаҳои шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Мӯҳлати баррасии дархостҳо ва пешниҳодҳо оид ба масъалаҳои шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон, қабули қарор дар бораи соҳиб шудан ба шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қатъ гардидани шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон наметавонад аз як сол аз рӯзи пешниҳоди дархост, манзур намудани пешниҳод ва тамоми ҳуҷҷатҳои зарурии ба таври дахлдор барасмиятдоровардашуда зиёд бошад.

Моддаи 38. Қабул намудани дархостҳои такрорӣ оид ба масъалаҳои шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Пешниҳоди дархостҳои такрорӣ дар бораи соҳиб шудан ба шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё қатъ намудани шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати баррасӣ бо гузаштани на камтар аз як сол пас аз қабули қарори қаблӣ имконпазир аст.

2. Ҳангоми ошкор шудани ҳолатҳои қаблан номаълум дархостҳои такрорӣ мумкин аст барои баррасӣ бе риояи мӯҳлати дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинишуда қабул карда шаванд.

Моддаи 39. Санаи соҳиб шудан ё қатъ намудани шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба даст оварда мешавад:

- аз рӯзи таваллуди кӯдак - мутобиқи моддаи 13 Қонуни конститутиони мазкур;
- аз рӯзи фарзандхонии кӯдак - мутобиқи қисмҳои 1 ва 2 моддаи 28 Қонуни конститутиони мазкур;
- дар ҳолатҳои дигар - аз рӯзи баровардани фармони дахлдори Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон.

2. Шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯзи баровардани фармони дахлдори Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон қатъ карда мешавад.

Моддаи 40. Ҳуччатҳое, ки дар робита ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб шудан ё қатъ намудан дода мешаванд

1. Ба шахсоне, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомат намуда, бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни конститутиони мазкур шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб шудаанд, аз ҷониби мақомоти қорҳои дохилӣ шиносномаи шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон дода мешавад. Дар ҳуччатҳои кӯдаконе, ки ба синни шонздаҳ нарасидаанд, дар бораи мансубияти онҳо ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон қайд гузошта мешавад. Дар сурати ғайриимкон будани гузоштани қайд дар ҳуччатҳои кӯдакон, ба онҳо маълумотнома дода мешавад, ки мансубияти онҳоро ба шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд.

2. Ба шахсоне, ки берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомат намуда, бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни конститутиони мазкур шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро соҳиб шудаанд, аз ҷониби мақомоти қорҳои хориҷӣ шиносномаи умумишаҳрвандии хориҷии

шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ё шаҳодатномаи бозгашт ба Ҷумҳурии Тоҷикистон дода мешавад.

3. Ба шахсоне, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомат намуда, шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон доштанишон бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни конститутиони мазкур қатъ гардида, шаҳрванди давлати хориҷӣ нестанд, мақомоти қорҳои дохилӣ гувоҳномаи иқомат барои шахсони бешаҳрванд медиҳанд ва ҳуччатҳое, ки шаҳрвандии онҳоро тасдиқ мекунанд, гирифта мешаванд. Барои аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон баромадани шахси бешаҳрванд аз ҷониби мақомоти қорҳои дохилӣ ҳуччати дахлдор дода мешавад.

4. Ба шахсоне, ки берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомат дошта, шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон доштанишон бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни конститутиони мазкур қатъ ёфта, шаҳрванди давлати хориҷӣ нестанд, мақомоти қорҳои хориҷӣ шаҳодатнома барои шахсони бешаҳрванд медиҳанд, ки аз ҷониби мақомоти қорҳои дохилӣ ба расмӣ дароварда шудааст ва ҳуччатҳое, ки шаҳрвандии онҳоро тасдиқ мекунанд, гирифта мешаванд.

БОБИ 7. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 41. Шикоят нисбат ба қарори мақомот ва амалҳои шахсони мансабдор оид ба масъалаҳои шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Нисбат ба қарори мақомот ва амалҳои шахсони мансабдор оид ба масъалаҳои аз ҷониби онҳо беасос рад кардани қабули дархостҳо оид ба масъалаҳои шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон, риоя накардани мӯҳлат ва тартиби баррасии дархостҳо, тартиби соҳиб шудан ва қатъ намудани шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон, иҷрои қарорҳо оид ба масъалаҳои шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба мақомоти болоӣ ё ба суд шикоят кардан мумкин аст.

Моддаи 42. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни конститутиони мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни конститутиони мазкур тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 43. Дар бораи аз эътибор соқит донишани Қонуни конститутиони Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон"

Қонуни конститутиони Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 4 ноябри соли 1995 "Дар бораи шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон" (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 1995, №21, мод. 243; с. 2008, №10, мод. 793) аз эътибор соқит доништа шавад.

Моддаи 44. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни конститутиони мазкур
Қонуни конститутиони мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон

Эмомалӣ Раҳмон

ш.Душанбе

8 августи соли 2015 № 1208